

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan kokous 10.3.2020

Vieraslajiasioiden neuvottelukunnan toisen toimikauden seitsemännen kokouksen pääaiheena oli vieraslajijätteen käsittely. Aihetta oli alustamassa useita jätehuollon asiantuntijoita. Kokouksessa kerrottiin myös kansanvälisestä kasvinuojeluvuodesta sekä esiteltiin viestintäjaoston tilannekatsaus ja keskusteltiin vieraslajiviestintäsuunnitelmasta. Lisäksi käytiin läpi muita ajankohtaisia vieraslajiasioita. Osallistujia kokouksessa oli 32.

Kokouksessa oli useita alustuksia **vieraslajijätteen käsittelyn nykytilanteeseen ja sen kehittämiseen** liittyen. Aluksi Erja Huusela-Veistola kertoi, että Luonnonvarakeskuksessa on MMM:n palvelusopimushankkeena alkamassa **Vieraslajijätetoimintamalli-selvitys valtakunnallisen ohjeistuksen laatimiseksi**. Selvityksen tavoitteena on koota olemassa oleva tieto ja käytännöt sekä laatia linjausehdotus yhteisestä toimintamallista. Työn toteutuksessa tarvitaan eri tahojen tukea ja näkemyksiä asiasta.

Marja-Riitta Korhonen ympäristöministeriöstä kertoi **jätehuollon vastuista ja jätelainsäädännön reunaehdoista vieraslajijätteen käsittelyssä**. Vastuu jätehuollon järjestämisestä on ensisijaisesti jätteen haltijalla, esim. maanomistajalla. Poikkeuksina ovat kunnan ja tuottajan vastuut. Jätteen synnyn ehkäisy on ensisijaista. Etusijajärjestyksen mukaisesti kompostointi ja mädätys sekä jätteen poltto energiaksi ovat ensisijaisia ja käytettävissä olevia vieraslajijätteen hävityskäytännöitä. Kaatopaikalle sijoittaminen ei ole mahdollista orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon vuoksi.

Kaisa Halme Suomen Kiertovoima – KIVO:sta kertoi **vieraslajikasvien leviämisen torjunnan jätehuollon vastuista ja kustannuksista**. Esityksessä peräänkuulutettiin eri tahojen velvollisuuksien ja kustannusvastuiden määrittelyä. Jätehuoltopalvelu tuotetaan asiakasmaksuin. Neuvonta ja viestintä ovat jätelaitosten vastuulla. Pienet määrät vieraslajijätettä voi laittaa hyvin pakattuna kiinteistön sekajätteeseen. Jätekeskuksissa ja -asemilla vieraslajeja vastaanotetaan poikkeuksellista käsittelyä vaativana puutarhajätteenä, säkitettynä poltettavaan sekajätteeseen, kantoina ja juurakoina sekä maaineksena. Kustannukset vaihtelevat eri puolella maata.

Tiila Korhonen HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymästä kertoi **vieraslajijätteen vastaanotosta ja käsittelystä jätehuollossa pääkaupunkiseudulla**. HSY on kehittänyt vieraslajijätteen vastaanottoa ja ohjeistuksia löytyy HSY:n nettisivuilta. Vieraslajikasvit irtonaisina tai biojätepussiin pakattuna ohjautuvat biojätteen keräyksen kautta biojätteen käsittelyyn kompostointilaitokselle. Muoviin pakatut vieraslajijätteet ohjataan pääkaupunkiseudun alueella sekajätteen keräykseen, josta

ne päätyvät jätevoimalaan poltettavaksi. Ämmässuon ekoteollisuuskeskuksessa on vastaanottopisteet ja käsittelyalueet erilaisten vieraslajijätteen käsittelyyn. Vieraslajeja sisältävä maa-aines on ongelmallisinta, koska sitä ei voi ohjata kompostointilaitokselle eikä poltettavaksi. Vuonna 2019 on aloitettu koetoiminta, jonka tarkoituksena on selvittää parhaat työmenetelmät vieraskasvilajeja sisältävien maa-ainekuormien käsittelemiseksi.

Jyri Metsänranta Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:stä (LSHJ) toi esiin **alueellisen näkökulman vieraslajijätteen käsittelyn haasteisiin**, jotka liittyvät Lounais-Suomessa myös alueen saaristomaisuuteen. Vieraslajit ovat sekä neuvonnan että tunnistuksen osalta haastavia. Pieneriä vieraslajeja vastaanotetaan kaikilla lajitteluasemilla veloitusetta. Jätteet toimitetaan poltettavaksi. Suurkuormia otetaan vastaan vain kahdessa vastaanottopisteessä polttojätteen hinnalla. Vieraslajipitoista maa-ainesta ei voida vastaanottaa polttokelpoisena jätteenä, eikä sitä voida sijoittaa kaatopaikalle orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon vuoksi. Maankaatopaikoille voi sijoittaa ainoastaan puhtaita ylijäämämaita ja maa-aineksen joukossa ei saa olla muita jätteitä.

Ralf Lopian MMM:stä kertoi **kansainvälisestä kasvinterveysvuodesta** (The International Year of Plant Health, IYPH), jota vietetään Suomen aloitteesta. Kasvinterveysvuoden tavoitteena on herättää yleistä ja poliittista tietoisuutta kasvinterveydestä sekä auttaa hallituksia ja kansainvälistä yhteisöä kohtaamaan nämä haasteet. Kasvinterveysvuosi linkittyy myös YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin. Vieraslajit liittyvät kiinteästi kasviterveysteemaan ja vieraslajien merkitystä on hyvä tuoda esille myös kasvinterveysvuoden viestinnässä ja tapahtumissa.

Viestintäjaoston tilannekatsauksessa kerrottiin, että Heikki Nuorteva toimii v. 2020 viestintäjaoston puheenjohtajana. Mukana uusina vieraslajiviestinnän asiantuntijoita ovat myös Liisa-Maija Aukia ja Marjatta Joutsimäki Luonnonvarakeskuksesta. Lisäksi keskusteltiin valmisteilla olevasta viestintäsuunnitelmasta, vieraslajiviestinnän kehittämistä, uuden vieraslajiportaalin kehitystyöstä ja siihen liittyvän visuaalisen ilmeen yhdenmukaistamisesta sekä tulevista viestintätarpeista.

Ajankohtaisissa vieraslajiasioissa Johanna Niemivuo-Lahti esitteli vieraslajilainsäädännön tilannekatsauksen, vieraslajitavoitteet kansainvälisessä biodiversiteettikehyksessä sekä kertoi MMM:n asettamasta suunnitteluryhmästä haitallisten vieraslajien torjunnan tehostamiseksi. Paula Lilja (Ruokavirasto) esitteli kasvinterveyslainsäädännön uudistuksen mukanaan tuomia muutoksia, ja Kari Lahti (Luomus) esitteli vieraslajiportaaliin uuden version nykytilanteen. Erja Huusela-Veistola kertoi 4. hallintasuunnitelman valmistelun alkamisesta Luonnonvarakeskuksessa EU-HAVI3-hankkeena. Lisäksi päätettiin kuuden uuden lajikortin (montanansiiseli, soopeli, kylänäättä, saksisiira, kirjoviuhkamato, Murchisonellidae-kotilo) lisäämisestä vieraslajiportaaliin mahdollisten tarkennuksien jälkeen.